

Մանգրամի Էֆեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԵՒ ԿԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻՔԻՆՃԻ ՍԷՆԵ

1867 ՕԴՈՍՏՈՍ 22 ՍԱԼԸ

ՆԻՄԵՐՈ 443

Մանգրամի Էֆեսոս 6 եանի անկախ 300
հազար ֆլորին, 200 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

Իլանաթըն ֆլորին 100, 100, 100,
100, 100, 100, 100, 100, 100, 100,
100, 100, 100, 100, 100, 100, 100,

Եֆեսոս 100 ֆլորին, 100 ֆլորին,
100 ֆլորին, 100 ֆլորին, 100 ֆլորին,
100 ֆլորին, 100 ֆլորին, 100 ֆլորին,

ՀԱՎԱՏԻՍՍԹԸ ԹԷԼԷԿՐԱՖԻԿԷ

(Սառնակ Զուգարձան)

ԵՍԶԱՍԸ ՈՒՄՈՒՐԸ

Սեպտեմբեր, 2 րիապար.

Փարիս

Այլուր 51-45

Գարանուր 51-50

Լոնդոն

Այլուր 51-48 և 51-49

Գարանուր 51-48 և 51-49

Օսմանյան իսթիքարգը 1865 ին 255

Ֆրանսիական ֆոնտ. 0/0 3 ֆայդլի 69-70

Փարիս, 2 սեպտ. ախապար սառնակ 4

վե 55 տագրգարնուր.

Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

Պատկերներ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

Սեպտեմբերի 2-ի Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

Վիեննա, ախապար սառնակ 40 վե 5

տագրգարնուր.

Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

Փարիս, ախապար սառնակ 4 վե 55 տա-

գրգարնուր.

Ս. Բուլ օլա և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

Վիեննա, ախապար սառնակ 40 վե 5

ՀԱՎԱՏԻՍՍԹԸ ՏԱԽԻԼԻԿԷ

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

— Տեղեկություններ Զուգարձանի Էֆեսոսի
հազար ֆլորին և 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,
100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա, 100 ֆլ. օլա,

« տէն ալտըղը մալիւմաթա կէօրէ , Զա-
« թը հազրէթի Շահանէնէ քէնտի խրիս-
« թիեան թէպաալարընը հիմանէ իյլէ .
« մէլէրի իշին , թազաթիմ օլունան արիզէ .
« լէրէ շու աթիտէքի տիգզաթա շանան
« ճէվապը վէրմիշ տիր : (Տէյիլ քի եալը .
« նըզ խրիսթիեան թէպաալարընը վիգա .
« եէ վէ հիմանէ իտէճէկիմ , իլա խրիս-
« թիեանլըղտա հիմանէ իտէճէկիմ) : »
Զանն իտէրիմ քի պու ճէվապ շօփ
տիգզաթա շանան տըր :

— Էմիրյէթէ շանան պիր մահէլլաէն
իշթտիկիմիզէ նէգարէն , Հինձք գա-
րիյէսի ճինանէթի մատտէսի պիթմիշ
տիր , չէյլէ քի կէրէք Յովհաննէս վար-
դապետին , վէ կէրէք հէմ ճինանէթիւ-
րինին միւսթահազգ օլտուգլարը միւճա-
զաթը չէքմէլէրինէ Ահքեամը առիյէտէ
հիւքմ օլունմուշ տուր :

— Շիմտի իշթտիկիմիզէ նէգարէն , զեր-
իսահակ եպիսկոպոսուն րէճասը Հապէ-
չիթման իմքէրաթօրու թէոդորոս հադ-
րէթլէրի նէգարինէ շանանը գապուլ
պույրուլարագ , Էլրարալը մահպուսա-
րըն սէպիլէրի թախիւնէ գըլընմը օլտու-
ղունտան , տիւն ախշամ շու մէսէրէթ-
պախշ միւճտէ ինկիլիզ սէֆարէթ խանէ-
սի թարաթրտան բաթրիքխանէյէ պիլ-
տիրիմիշ տիր :

— Շու աթիտէքի օն եէտի գառար
իմգալը օրան իքի գըթա մէքթուպլար
թարաթըմըզա իքի հաթթա էվլէլ կէլ-
միշ իսէտէ , վազթիմիզ միւսաատէ իթ-
մէտիկինտէն պու կիւնէ գառար գալմըշ
տըր :

... Խմբագիր .

Յուլիս 25 երեքշաբթի օր Օգոստոսիա
ինքնակալին շնորհաբեր գալտեանը ինչպէս
ամեն ազգ , նոյնպէս մենք զուրիշները գե-
րազանցելու նպատակաւ չքեղապանծ հան-
դիսու Ն. Վեհափառութիւնը դիմաւորեցինք
երեք եկեղեցականք եկեղեցական ծանր ըղ-
գեստներով , երկսեռ վարժարանի աշա-
կերտները՝ գառ գառ ձերմակ համագգեստ-
ներով , աշակերտուհիք ձերմակ չըրջադ-
գեստներով , ճարմանդածեւ կարմիր եւ կա-
նանչ լայն գօրտէլաներով , գլուխին միա-
ծեւ ծաղկեայ պսակներ դրած , ու ասոնց
երեքին ձեռքը մէկ կանգունի չափ խաւ կա-
նանչ թաւշի վրայ ոսկեթելով բանուած բա-
ւական մեծութեամբ թուռայ մը , որուն տակ
կիսաբոլորակ (փաթիշաշըմ պին եաշա) գըր-
ուած էր . ու ասոնց չափազանցութեան
այս չքեղ տեսարանը ամենուն սիրտը գրա-
ւեց , ամեն ազգ իրենները թողլով Հայոց
ազգին կը դիմէին ու գովեստներով ետ կը
դառնային , այսպէս կարգաւորեալ երկաթուղ-
ւոյ կայարանի մօտ շարուած , նոյն օրը ժա-
մը 9 ին Օգոստոսիա ինքնակալին քառա-
ծի կառքով անցաւ երբ Ն. Վեհափառու-
թիւնը առջեւին եկաւ , բոլոր աշակերտե-
լոց ձեռքը ունեցած ծաղկեայ փունջները կեց-
ցէններով , ու յատկապէս իրեն վրայ յօրին-

ուած երգերով Ն. Վեհափառութեան ոտ-
քը փռեցին . երկու ժամու չափ վայելի-
նէս ետքը օրտանայց բարեմաղթութիւններ
ընդունելով ուղեւորեցաւ ի Պոլիս : Օգոստո-
սիա ինքնակալը 50,000 դահեկան պարգեւ-
թողուց ամեն ազգաց աղքատաց եւ դպրա-
տանց , որոյ 20,000 ը աղքատաց 30,000 ը
դպրատանց է . այս պարգեւէն մինք ալ առ-
նելով , սրտագին աղօթքներով կը խնդրենք
ի բարձրելոյն որ անսասան յաւերժ կայ եւ
մնայ , երկնից աստեղաց նշոյլները նորին
փառալը ազատութիւն շտան :

... Խմբագրապետ , կը խնդրենք ներ-
կաս ձեր պատուական օրագրաց մէկուն մէջ
հրատարակելու հաճելէք ետքը , Տաճիկ օ-
տարակալին մը մարդասիրական գործն ալ յայտ-
նելու չը յապաղէք ի գրգիռ ազգայնոցս :
Մէկ երկու օր յառաջ խայրիէ վաճառական-
ներէն Բերիսցի հաճի Նէճիպ էֆէնտի որ-
դի Թէֆիք պէյը , Հայոց քէպ ի Օսմանեան
պետութիւն ունեցած հաւատարիմ հպատա-
կութեանը համար , տարապայման սէր ցը-
ցունելով ամեն օր դպրոց կը յաճախէր , ու
ամբողջ օրը իւր անօթութիւնը մոռնալով ,
գարմանալի աշխատութեամբ աշակերտելոց
կարգեր ու կանոններ կը հրահանգէր , ար-
դարեւ երախտապարտ ենք այս աղնիւ անձին ,
ուր էր թէ Ն. մեծութեանը կէսին չափ
ազգասիրական չըսենք , զի առաջնորդնուս
վրայ անգամ չտեսնուիր կոր , գէթ մարդա-
սիրական ջանք մը մեր աղքատիկ դպրոցին
վրայ ազգայնոցմէ տեսնէինք : Արդ ...
տէր , մեր խորին շնորհակալութիւնը ձեր
պատուական լրագրոյն միջոցաւ Ն. մեծա-
պատուութեանը յայտնելէն յետոյ , ինչ-
պէս ժամանակ մը ձերիտէի Հապատիս Տաճ-
կական լրագրոյն մէջ այս վեհանձն անձին
առատաձեռնութիւնը հրատարակել տալու
հաճեցաք , նոյնպէս աս ալ ընելու բարեհա-
ճիք , որով ազգիս մեծ ծառայութիւն մ'ը-
րած կըլլաք :

Մնամք ձերդ հայրենասէր մեծանձնու-
թեան խոնարհ ծառայք
4 Օգոս . 1867 Վառնա .

(17 իշ)

... Խմբագիր .

Անցածները ձեր ազգօգուտ հանդէսին մէ-
կուն մէջ առաջնորդնուս վերաբերեալ մէկ
յօդուածին մինչեւ հիմայ լրագրութեամբ անց-
նելուս պատճառը՝ թող տուած էինք իւր չար
քնութեանը՝ որ օր մը չէ նէ օր մը իւր չարս
կողմնակից՝ Պ. Նամակագիրները պիտի ամչնէ ,
ահա այս անգամ այն պատուաւոր անձինք
զղջացած իրաւունք կուտան մեզ , քանի
որ առաջնորդնիս չի դադրիր իւր բնական
վատութիւնը գործածելէ , չպատկառիր հը-
րապարակական հանդէսներու միջոցաւ պա-
խարակուելէ , չի կարմիր ամեն թէմերէ
պատիւ չգանելով վնասուելէ , բոտ մեր կար-
ծեացը ասանկները կամ կարգելու է , կամ
մենաստանի մը մէջ փակել , ու բնաւ դուրս
հանելու չէ , որպէս զի ժողովուրդը չգայ-
թակղի , առաջնորդ անուանուած օրէն 'ի վեր
արեւոյդութիւն , սարսափելի հայհոյութիւն ,
արծաթսիրութիւն , փառասիրութիւն եւայլն
եւայլն ... Բայց ասոնց առաջին գործադ-

րիչը արեւոյդութիւնն է , որուն մէջ ամեն
ալ կը պարունակի , իւր թէմերէն գանգա-
տանաց նամակներ Պատրիարքարան պակաս
չեն : Ահա այս անգամ ալ վարնա եկած 17
օր նստելէն վերջը , յուլիս 27 գիշեր Մահ-
տեսի Տ. Յարութիւն Աւագերէց բարեշնորհ
քահանան իւր խցիկը միայնիկ նստած աստեւ
վարդապետէն կը հրաւիրուի . քահանան հե-
տեւեալ օրը պատարագիչ ըլլալուն , չկրնալ
դալը կը յայտնէ , շատ մը սոսկաւելէ ետքը
կը պարտաւորի երթալ . խեղճը ներս մտած
չմտած սարսափելի հայհոյութիւններ , ու
չարամաղթութիւններ կը լսէ , պատճառն ալ
գիտին ու օգիին զօրութիւններն են , որ
մարդկութիւնը վրայէն սկիւթեր հաներ են ,
ու տեղը անասուն մ'ը դրեր են . ողորմելի
քահանան ասոր կատաղի բնութեանը վար-
ժուած ըլլալով նորին զգաստութեանը սրը-
տահառաջ բարեմաղթութիւն ընելով խուցը
կը դառնայ . մէկ օր ետքը երկրորդ քահա-
նան , որ վանցի Տ. Յարութիւն Քաջբե-
րունեանցն է , եւ աս երկուքին բարուցը ու
վարուցը վրայօք ոչ մէկ արատ մը տեսած
եւ լսած ենք , ցորեկ ատեն վրան կը հար-
ձակի փոքրաւորին հետ , գաւազան կը պո-
ռայ որ խեղճը ծեծէ , ու անանկ չը լսուած
հայհոյութիւններ կընէ , որ եկեղեցւոյ մօ-
տակայ դրացի օտարազգի կանայք պատու-
հաններ կը թափին , խեղճ պանդուխտը մա-
ղապուր կը թողու եկեղեցին ու կը վախշի -
հետեւեալ օրը որ էր կիւրակի , ժողովուրդը
ջերմ բարեպաշտութեամբ եեղեցի կը դի-
մեն Ս. Պատարագ աեսնելու , բայց քահա-
նայ չին գտներ , մէկուն կը հարցընեն բեր-
նիս հայհոյեց օրէնքը չներեր որ պատարա-
գեմ կըսէ , միւսին՝ նոյնպէս , մինչեւ հիմայ
ալ պատարագէ զուրկ ենք մեր առաջնորդ-
դին պատճառաւ : Առաջնորդները գաւառ-
ները կերթան եկեղեցիները , դպրոցները բա-
րեկարգելու , խաղաղասէր վարմունքով , ու
հոգեւոր պտուղներով Աստուծոյ այգին պըռ-
ղաբերելու . աս եկաւ եղեղեցիները , դըպ-
րոցները գոցելէն զատ չարութեան որոմ ցա-
նեց : Կը հարցնենք ուշիմաստ ընթերցո-
ղաց , առաջնորդի մը կը վայլէ արդե՞ք երբ
իրաւունքը առնէ , ու քիչ մը մնալու ըլլայ ,
տեղական կառավարութեան դիմելը , մաս-
նաւոր տոմսակներով ամեն անհատից իմացը-
նէ , ահա նոյն տոմսակներէն մէկն ալ առ-
ձեգ կուղղենք , զորն որ ամբողջ հրատա-
րակելու հաճիք , 'ի հաստատութիւն վերոյ
գրելոց . ու երբոր չվճարուիր , վերջին հը-
րաժարականը տուած ատեն նաւամատոյցին
վրայ պատաւ կնկտոց նման երկու ձեռքերը
կուրծքին զարնելով՝ թէ քահանայից եւ թէ
ժողովրդոց սրբազան չարամաղթութիւններ
կընէ , եթէ « Աստուած օգնական Հայր սուրբ »
ըսես « Աստուած պահապանի » տեղ , գանձա-
պետին ըսէք իրաւունքս տայ , որչափ պը-
սակեալ , մեռած կան կը հարցնէ , սիրտը նեղ
է չուղեր մեր աղքատիկ առաջնորդարանը նըս-
տիլ , ընտանեաց հետ վարժուած եմ՝ կըսէ ,
ըստ քմացս կերակուր կուզեմ , ինծի ամսա-
կան կապէցէք կըսէ , եւայլն : Այսչափ ա-
ռաջարկութիւնները կընէ , հապա գո՞րծ ,
բնաւ երբէք , եթէ մէկը խնդիր մ'առաջար-

կէ, դուրս ելէք կը պոռայ: Դպրոցին կա-
ռուցմանէն աւելի ինք իր անձը պարարել,
ու առաջնորդարանը նորոգելու կը ջանայ:
քաջ գիտենք որ այս վերջին անջատումը,
իրեն շատ ցաւ առթած է, սակայն ոչ թէ
տածիչ հովիւ մը իւր ոչխարները թողուլ ձը-
գելուն, հապա գինիէն բաժնուելուն համար
եւ յանձնաւ սիրելուն՝ մակայիկը նստած ա-
ռան երկուստեք առաջին տետակ գինի հե-
տը ճանապարհորդակից առաւ: անտ վար-
դապետ մը, որուն վրայօք տարիներով գը-
րենք չի պիտի կարենանք վերջացնել: Ես-
կայն այսչափովս բաւականանք, ու կը մագ-
թենք բարեբարէն որ ասանկները ինտոր գի-
տէ, անանկ ընէ:

Հաճեցէ՛ք . . . Տէ՛ր, արժան դատել ձեր
օրական թերթերուն մէկուն մէջ այս ալ
սեղմեցնելով հրատարակել որուն համար կամք,
Մնամք խորին յարգանքով ձեր գ մե-
ծապատուութեան:

(17 իւլիս)

Փ Ր Կ Ի 2

Նստը քի իլան իթմիշ իտիք, պու-
բազար կիւնիւ փրկիչտէ սրբազան Պատ-
րիարք հայր հագրեթէրի արժ: Վէքիլէրի
Կարապետ վարդապետ գուտտար շէրիֆ
թագոտիս իթմիշ, վէ ֆուգարաբէրվէրիք
իւզէրինէ բէք միւլէսիւր պիր քարոզ վէր-
միշ, մահէլ լի մէկպուրուն հէր թարաֆը-
նը կէզիպ կէօզտէն կէշերտիքտէն սսնրա,
չէվզ ու դայրեթիմիզն թահրիք իտէրէք
իթիթիսարմըզ մուճիպ օլուպ, վէ թէ-
չէք քիւրիմիզն տալէթ իյէմիշ տիր:

Բաթրիքիսանէ խառնմէսինտէն Գա-
լուստ էֆէնտի տէր Պօղոսեանըն հէմշի-
րէյի միւհթէրէմէսի կէչէն կիւնէր ազմի
տարի պագա իտէրէք հիւզն ու մաթէմ
լէրինի պատի օլմաղին, բազար կիւնիւ
փրկիչ քիլիսէսինտէ պաշտօն կատարել ի-
տիլմէսինի միւրատ իթմիշ, վէ պիշարէ-
կեանէ պիր իմտատ օլմագ նիյէթի մէմ
տու հէսիյէ 100 ղուրուշ իհտա իյէմիշ
տիր:

Միլէթիմիզտէն պիր զաթ մարիֆէ-
թիյէ սինեօր Բանաեօթ Արղուտարի
թարաֆընտան պիր լիւրա իհտա օլուն
տուղունտան իզհարը թէչէք քիւր իտէ-
րիզ:

Քէզալիք շու աթիտէքի իեանէլէրի
մա թէչէք քիւր պէեան իտէրիզ:

10 թօք ամէրիգան պէզի մէսնէտտա-
յանը ղու հպանտան պիր միւհթէրէմ զաթ
թարաֆընտան:

Պիր լիւրա Թ. Ք. Նամ զաթ թարա-
ֆընտան:

41 ատէտ բիւսիլիւլիւ ֆէս, Օր-
թա քէօյիւ Թակոր աղա մարիֆէթիյէ
պիր թագըմ խայրիւս ֆէօճիլէր թարա-
ֆընտան:

Մէզքիւր ֆէսլէրտէն իքիսինի սինեօր
Չօյի Նամ զաթ իհտա իյէմիշ օլուղուն:

տան, պիր թագըմ տուղունտա Հայրարա
իպրէթ օլուն նիյէթիյէ խասսէթէն ի-
շար իտէրիզ:

Պիր պէշլիք մէճիտիյէ, ճիւմա իր-
թէսի կիւնիւ, Պիւլիւք-Եէնի խանտա
պիր թիւճճար օտաւընտա պուլունան
պիր զաթ թարաֆընտան:

Թուղաճը էսնաֆը խայրիսահանը
թարաֆընտան թուղալար իեանէ վէ իր-
սալինէ պէտ օլունարագ, ճիւմա իրթէ-
սի վէ բազար կիւնիւ 12 պին ատէտ դա-
տար թուղա տախի կէմիշ իտէտէ, բէյ
տէր բէյ կէմէքտէ օլուղունտան, իլէ-
րուտէ քեաֆֆէսինի էսամիսինի մա
թէչէք քիւր պէեան իտէրիզ:

Ճիւմա իրթէսի կիւնիւ կիտիպ թիւ-
թիւն հագգընտա իմտատարըն տալէթ
իթտիկիմիզտէ, Նազարեան Մալիւմ աղա
վէ կարապետ աղա գուճբանեաւ թա-
րաֆընտան իւշ ատէտ լիւրա իհտա օլուն
տուղունտան պաշգա, բազար կիւնիւ փրկի-
չէ թէչիթիլէրինտէ տախի, խըմմէթճի-
լէր իշին 40 ղուրուշ իհտա իթմիշ օլուղու-
լարընտան իզհարը թէչէք քիւր իտէրիզ:

Կէչէն կիւնիւ փրկիչէ կիտիպ զեա-
րէթ իթմիշ օլան հէմշէհիլէրիմիզտէն
Մալիթէոս աղա Պալեօզեան 692 ղու-
րուշ, վէ Կարապետ աղա իսթանպուլու-
եան 232 ղուրուշ, վէ Աբէլ աղա Կիւլ-
պէնքեան 112 ղուրուշ իեանէ իհտա իթ-
միշ օլուղունտան մա թէչէք քիւր պէեան
իթտիքտէն պաշգա, մա մէսէրթէթ ղու-
նու տախի պէեան իտէրիզ քի, Իզմիր
թիւճճարանը միւթէպէրանընտան օլուպ,
վէ պու կիւնիլէրտէ պուրտա պուլու-
նան, վէ նիյէ սախալէթ ու համիյեթի-
լէրիյէ քէսպի շէօհրէթ իթմիշ օլան
միւլմայիլէյս Մալիթէոս աղա Պալեօզեան
թարաֆընտան, մէզքիւր խայրաթիսանէ-
յէ սայիր ճիհէթլէ տախի պիր պիւլիւք
իեանէ վէ իմտատ իհտաւընտա հիւմէթ
պուլուլաճաղը մէսմուլիմիզ օլմուշ տուր:

Իզմիր իեանէսի կիպի, վէ պէլքիտէ,
հէմտէ հագգը իլէ, փրկիչ իեանէսի տա-
խի քէսպի էհէմիյեթի վէ աղամէթ իթ-
մէյէ, վէ ֆուգարաբէրվէրիք զամբա-
նասը սէտասը հէր թարաֆտան աքս իյ-
լէմէյէ պաշլամագտա տրը: Նասը քի պու-
նա եէնի պիր իքի միսալ օլմագ իւզրէ պէ-
եան իտէրիզ քի, Մըսըրտա վէֆաթ իտէն
վանլը Կարապետ աղա մէրհուճուն հա-
լիլէյի միւհթէրէմէլէրի Արուս հանըմ,
ղուհուրա կէլէն մաթլուպուճուղու գա-
պուլէ բաղպէթ իլէ, սիւտլէրի փրկիչտէ-
քի խասթալարա ետիլիլմէք նիյէթի
խայրիյէսիյէ 10 ղէս Մըսըր քէչիսի իր-
սալինէ եպընտա հիւմէթ իտէճէկինի
թահրիլէն պէեան իյլէտիկինտէն, շիմ
տիտէն պէեանը թէչէք քիւր միւսարա-
աթ իտէրիզ:

Քէզալիք ալը իզմիր խանէտանընտան
օլուպ, շիմտիլէրտէ Մըսըրտա իզամէթ

իթմէքտէ օլան Մարգիւս աղա Չագըճեան
թարաֆընտան, պիշարէկեան իշին քէօ-
միւր ալըմագ նիյէթի մէրղուպէսիյէ ի-
քի ատէտ ֆրանսըզ լիւրասը իհտաւընտա
հիւմէթ օլունտուղունտան, հէր քէսէ
իպրէթ օլմագ իւզրէ թէչէք քիւրէն իլան
իտէրիզ:

Քէզալիք պիւլիւք իթիթիսար վէ թէ-
չէք քիւր իլէ պէեան իտէրիզ քի, փրկիչ
մէքթէպի ինչասը իլէրու կիթմէքտէ օ-
լուպ, վէ կէրէք ետիլիլէրտէն վէ կէրէք
թաշուլըլարտաննիլէ զաթլար կէլիպ սալ-
թա վէ սէթրիլէրինի պիր թարաֆ իտէ-
րէք, էլտէ վէ արգատա թաշ վէ էշեայի
սայիրէ թաշըմագտա տըրլար:

Հէլէ պիր գալ ատէկգանլըլար իլէ,
թօթիսանէ էպնիյէսի համամ ճը պաշըսը
Յագմ աղանըն սէքիլ նէֆէր իշմիսիյէ
էզ ճան ու տիլ չալըշմալարը, տօղուսու
պիւլիւք թէչէք քիւրէ շաեան տրը:

Հէր կիւն վէ խուսուսիյէ բազար
կիւնլէրի, փրկիչէ զեաւրէթ իթմէք իւզ-
րէ եիւզլէրճէ ֆամիլեալար, վէ բէք շօդ
դէվաթ կէլմէքտէ վէ իթիթիսարմըզ
մուճիպ օլմագտա տրը:

Քեաշ քի, պիրագտա գէնկինիլէրիյ-
լէ վէ աղագտէրիք վէ ուսուճմասէրիլէ-
լէրիյէ էօյիլմէքտէ օլանլարըն քեաֆ-
ֆէօր տախի պիր սաաթ էվէլ թէչիթի
իլէ, դայրէթ վէ էհալինին համիյեթի
սայէսինտէ նէ գուտար իշ կէօրիւլէպիւ-
տիկինի կէօրսէլէր, վէ պիր սաաթ էվ-
վէլ իզնա օլուպ վէ ինսաֆա կէլսէլէր
իտի . . .

Ումարըզ քի պու բազար կիւնիւ տա-
խի պիր եպիսկոպոս փրկիչտէ Ս. պա-
տարագ թագոտիս իտէճէք, վէ խայրիլէ
քէսան կէլիպ ֆէտաքեաւանէ շալըշա-
ճագար տրը:

ՊԱՏԿԵՐ ՄԷՃՄՈՒԱՅԻ

Մանգուճի 422 եւ 423 թուոց մէջ Թա-
փառական Հրեայի առթիւ մեր առ Մէճմուա
ուղղած խրատը հարկաւ ընթերցողը կը յի-
շեն:

Այն խրատը Մէճմուայի Բարձրութեանը
ծանր թուերէ, ուստի իր 709 թուոյն մէջ
մտքի եւ սրտի հետ գործ չունեցող մէկ եր-
կու դիրք գովելէն (իբր թէ հայ գրական-
նութեան պատիւ մը սեպուէին) վերջը սահ-
մանէն դուրս կելլէ եւ Տօն Քիչօթի հետ
վայրիկ մը կենակցելէ ետք, հակառակ մեր
խրատուն՝ օրինաւոր պատասխան տալու տեղ
սա հետեւեալ նախատական բառերը կը փայթ-
քէ. զորս յարմար կը դատենք չակերտե-
րու մէջ առնելով իբրեւ Մէճմուայի հոգւոյն
իսկական պատկերը ներկայող հայելի՝ ըն-
թերցողաց ցոյց տալ:

— « Կատարեալ մարդկութիւն չտաքած,
տպարանի մը մէկ անկիւնը մոռտած », « այս-
պիսի սինլըր », « թօթովախօս լեզու »,
« իր յետին աստիճանի անարգելի տխմարու-

թիւնը», «մուրերես», «պինտ պոգալի եւ պինտ անարգելի տխմար»։

Ահա հայելի մը, յորում ծնած օրէն մարդկային կերպարանք առած եւ գրական ասպարէզին մէջ սպիտակցած Մէճմուլային իսկական պատկերը միայն կը տեսնուի։

Հայելիի կտորներու պէս, աս չակերտի մէջ առնուած իւրաքանչիւր բանին մէջ, որ Մէճմուլայի սրտէն բըղխած է, դարձեալ Մէճմուլայի պատկերը կերեւայ։

Մենք չենք ուրախանար, այլ կը ցաւինք, եւ անկեղծ արգահատութիւններ կը շարժի թէ ինչո՞ւ Մէճմուլան գոնէ չլռեր, եթէ ի կրից ստիպեալ թոյլտուութիւն չունի ըստ օրինի պատասխանել . . .

Մէճմուլան՝ ձեռքը գրիչ ունի, բայց ոչ փիլիսոփայական հոգի, կամ միտք։

Մէճմուլան՝ հայհոյել եւ անարգել գիտէ, բայց ոչ օրինաւոր խօսել։

Մէճմուլան՝ ինքզինքը իմաստուն, եւ հասարակութիւնը տղէտ կը համարի։

Աս կէտը օրինակով ժը պարզենք։

Ընթերցողք գիտեն որ՝ դուրսէն ուրիշի մը խօսք մէջ բերուած ատեն՝ չակերտներու մէջ կ'առնուի։ Մէճմուլան՝ իրրեւ մեր խօսքը՝ սա հետեւեալը չակերտի մէջ առնելով ընթերցողաց կը ներկայէ. դորօրինակ, — «Եթէ Թափառական Հրեայն Դաղդիական մատենագրութեան պինտ երեւելի գիրքերէն մէկը չենէ, ո՞րն է ուրեմն այն երեւելի գիրքը, դուն ցուցուր մեզի»։

Ընթերցողը՝ ճիշդ այս պարբերութիւնը իր կերպարանօքը մեր յօդուածին մէջ թող փնտռէ, եթէ չգտնէ նէ, թող հարցունէ որ՝ եթէ Մէճմուլան չէ Հայր Էսփօպարի թողը հապա ո՞վ է։

Հայհոյէ Մէճմուլա, որչափ կրնաս, առ բառարանը քովդ, ու անոր մէջի նախատական բառերով պատասխան մը խմբէ, եւ լրագիրդ մրտտէ, թող խելացի ընթերցողն ալ՝ ամէն մէկ բառիդ մէջ ճշմարիտ պատկերդ տեսնէ։

ԽՈՍՐՈՎ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻԹԵԼ

Պէժիգա իլէ Բրուսիա տէվէթլէրի պէյնինտէ հարպիտէճէ պիր ահանամէ ազտ օլունմասը էմէլի իլէ, միւզաքէրաթ օլունմագտա օլունդունուն սահիճ եալսոտ զայրի սահիճ օլմասը Ֆրանսըզ տէվլէթի թարաֆընտան Պէժիգա գապինէթօսունա սիւվալ օլունմուն օլունդուն զաղէթալարտա օգունմուն տուր։

— Շու աթիտէքի քէլը հիքեայեսի, խրտմէթլէրինտէ սատագաթլարը շիւբհէլի օլան խրտմէթքեարլարա պիր իպլէթ օլսա սէզա տըր։

Ինկիլթէրանըն նէթլի չէհրինտէ Բօաեալ-վիդթօրիա նամ խաթախանէ զապրթասընտան պիր ասըլ զատէ, քէնտի քէլը իլէ պէրապէր Սաու թհամթըն չէհրի ճիվարլարլունտա կէզինմէյէ չըգմըլ վէ ալսաւրպը կէրի տէօնտիքտէ, ճէպինտէն բաքէթլէ մէքթու պարընը տիւ շիւրմիւլէ

օլտուղունու վէ քէլը իսէ արգասընտա պուլունմատըղընը Ֆարգ իթմիշ իսէտէ, քէլը չօք տէֆա զայպ օլունպ վէ սօնրա քէնտիլիկինտէն էվի պուլունպ կէլի օլտուղունու պիտիկինտէն, պու պապտէ օլ գատար մէրազ իթմէյիպ, Ֆադաթ մէքթուպ բաքէթինին զայպ օլմասընա թէէսիւֆ իթմիշ վէ Ֆերտասը սապահ կէզինտիկի մահէլէրտէն պիր թէնհա քէօշէտէ տիւ շիւրմիւլէ օլուն իճթիմալի իլէ, պէլքի պուլունդում տիեթէք, թէքլար էվլէլիսի կիւնիւ կէշտիկի եէրլէրտէն կիթտիկինտէ, Ֆիլ վազը խասթախանէտէն 4 միլ գատար ուզագլըգտա, աեաղընը քէնտի սահիպինին տիւ շիւրմիւլէ մէքթուպ բաքէթինին իւզէրինէ վազ իթմիշ օլտուղուն հալտէ, քէլը ինի օրատա պուլունդ տուր, Պու սատըգ հայվան, օրատա պրագըլան բաքէթի կէօգէթմէք իւզըն 16 սաաթ հիշ պիր շէօ եէմէքսիգին օրատա պէքլէմիշ տիր, Պու վագատան պէրու մէզքիւր հայվանա բօսթախանէ տիրէքթօրու ումուն միսի իւնվանընը վէրիմիշ, վէ պիր բէսսամ պուլունուն թասվիլինի շէքմէքտէ իմիշ

— Նիւ-Եօրգտան օգոստոս 10 թարիլիէ պիտիլիլիկինէ նէզարէն Ավսթրիանըն էլիգապէթ նամ Ֆրագաթօնու ափրալ թէկէթօֆու պէքլէմէք իւզըն Նուէլ-Սրէանսա տէօնմիւլ տիւր։

Սանթա-Սնա վէրազրիւզաեա կէօնտերիլմիշ տիր օրատա տաւասը կէօրիւմէք իշին։

Ժուարէզ Մագաթիլիէնին ճէնագէսի իթէսիւմ իթմիշ օլտուղուն հէնուզ սահիճնմէմիշ տիր, պաղըլարը Բրուսիա սէֆիլի Մ. Մանիւսէ թէսիւմ օլունտուղուն վէ սլազըլարը իսէ հէնուզ քիմնէյէ վէրիլմէմիշ օլտուղուն իսրար իթմէքտէ տիրլէր։

— Էրէյիճէ վագըթտան պէրու Մէսաթըրի Էմբէրիալ Ֆրանսըզ գունբանեա սը վարօլարընտան «Աթլաս» նամ վարօր զայպ օլմուն խոի, վէ մէզքիւր վարօրուն նէ օլմուն օլտուղունուն ախլամագ իշին չօք զայրէթ իպրազ օլունմուն, վէ բէք չօք արանմըլ իսէտէ, հիշ պիր էսերի տախի պուլունմամըլ օլտուղունտան, էնկին պիր եէրտէ թէքմիլ գայնայըզ զայպ օլմուն օլտուղուն թախմին օլունմագտա իտի. Ֆուգաթ նասըլ, վէ նէ թարաֆլարտա պաթմըլ, պուլուն քիմնէ պիլէմէմիշ իտի. կէչէն էրտէ Մարսիլեանըն գարանթինա սանտալարընտան պիրիսի իֆ ճէզիլէսի իլէ Ֆրիուլ թապիր օլունան մահալին արալարընտա տէնիզ իւզէրինտէ չալգանմագտա օլուն աղըլ գաբալը պիր բուգալ պուլունպ իշինտէն իւզէրինտէ չու վէճ իւզըն եաղըլմըլ պիր պիլէթ չըգմըլ տըր, «Պալէար ատալարը աղըլընտա «Աթլաս» պաթընօր, Ալահ պիլէ ինաեթ

իթսին. Պալէար ատալարը Ֆրանսա վէ իսբանեա մէմալքինին Ագ-տէնիզ գընըլարը աղըլընտա տըր, կարիպալտինին Գաբրէլա ատաար տախի մէզքիւր ատալարտան պիրիսի տիր։

— Ֆրանսա պանգասընըն պու տէֆաքի այլըգ պիլանչօսու տախի պուլունտան էվլէլքիլէր կիպի տայիմա նագտ արթմագ իւզըն օլաճաղը քէշֆ օլունմագտա տըր. շիմտիքի հալտէ սանտըգտա օլան մէվճուտու 19 միլեօն տահա արթմըլ վէ պիր միլեարատա եագլաճագտա տըր, պու գատար նագտըն բիաշատան չէքիլմէսի բօլթիգալարըն վէ խուսուսիլէ ախգ ու իթալարըն Ֆէնալընա պիր պիւլիւբ իսպաթ սանըլսա սէզա տըր։

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Պէյօղլունտա Գալեօնճու գուլունդուն եանընտա թարլա պաշը ճատտէսինէ վագը 195 նիւմէրօլու քէնտի խանէսինտէ տօգթօր Գալուստեան բէնճէմպիհ կիւնլէրի սաաթ իքիտէն տօգուզա գատար, վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի եէտի-գուլէտէ վագը Ս. Փրկիշ խաթախանէսինտէ Ֆուգարաեա խայրաթ պագաճագ օլունպ, վէ սայրի խաթալար իշին տախի ճիւմա իրթէսի կիւնլէրի ախլամագտագ քէնտի խանէսինտէ վէ տիկէր կիւնլէրտէ Փրկիշ խաթախանէսինտէ պուլունմագտա տըր։

Բաւական ժամանակէ ի վեր Գիւրքճինըրուն մէջ Բուպիէ խանին քովըրը բընակեալ դերձակ Պ. Ռուբէն Թագաորեան այս անգամ իւր խանութը վոխադրած է Չուխաճի խանին դիմացը Մահմուտ վաշայի դուան մօտ 27 թիւ խանութը, ուստի կը ծանուցանէ իւր յարգի յաճախորդաց, որ այսուհետեւ յիշեալ խանութը հրամայել բարեհաճին։

Զ Ա Տ Ի Կ

ԿԱՄ

ՆԱԽԱՍԱՀՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԹԱՐԳԱՆԵԱՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Գիւրքճեան տպարանընտա զայնթ թէմիզ սուրէթտէ թապ ու թէմիլ օլունուպ, օգունմաեա չաեան զայնթ լաթիֆ վէ միւֆիտ պիր քիթալընգ օլարագ հէր քիթապճը ախլաքեանլարընտա սաթըլմագտա տըր։

Ֆիյ. 8 զուրուշ։

ՍԱՀԻՊ ՀԱԶԵԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՔ ԶԵՐԱՅԵՐ ԹԱՊԻՍԱՆԵՍԻՆՔ
ԳԵՑ-ՕՂԱՌԵԱ ՏՈՂԱԿ ԵՈՂԱ, 400-ՕԿՄԵՑ ԵՐԵՎԱՆ
ԳՐԱՆԵՐԼԵՐ ԳԱՐԵՐԵՆԱ ՆԱԿԵՐՈ 467։